

[KADIN]

kadın adaylara ne oldu?

EKİN BODUR

29 Mart 2009 yerel seçimleri öncesinde, özellikle de Ka-Der'in yaptığı kampanyanın etkisiyle, pek çok basın organının kadın adaylarla ilgili değerlendirmesi "Kadınlar Yok Yerde" oldu. "Kadın mal mı ki kota uygulansın?" ya da "Ruanda mı olmak istiyorsunuz?", hatta "Kota kadına saygısızlıktır" tarzında incilerini bonkörce döküp saçan bir başbakanın "hüküm sürdüğü" bir ülkede aslında beklenen de bir durumdu bu. Sayıyla ifade etmek gerekirse 14.000 kişinin belediye başkanlığına aday gösterildiği seçimlerde kadın adayların toplam sayısı 400'ü geçmiyordu. Yani en iyimser hesaplama %4 gibi bir oranla aday gösterilebildi kadınlar... Bu %4, dikkat edilirse temsiliyet değil, yalnızca aday gösterilme. Yalnızca bu tablo bile aslında kadın kotasının ne kadar yakıcı bir ihtiyaç olduğunu göstermiyor mu?

Ancak seçimlerin ortaya çıkardığı tablo hem daha vahim, hem de erkek egemen düzen partilerinin ikiye bölünmüşlüğüne teşhir eder nitelik-

te. Vahimliği şu ki, yerel yönetimlerde kadın başkan oranı hala %0.5 civarlarında seyrediyor; başka bir deyişle, il ve ilçe düzeyinde 3200'den fazla belediye başkanının yalnızca 17'si kadın. Adaylarda %4'lük oranı %0.5'e düşüren ise tam da bu düzen partilerinin ikiye bölünmüşlüğü. Nasıl mı? Çok basit. Önce seçilmeyeceği garantili olan yerlerden kadın aday gösteriyorsunuz (nasıl olsa kota da "kadına hakaret"), sonra da "demokratik olarak" seçtirmiyorsunuz. Tabii ki demokrasiden ne anlaşıldığı izlenen yöntemi de belirliyor. Biraz daha yakından bakalım:

AKP'nin 2946 adayının 18'i kadındı ve hepsi de ilçe ve belde başkanlıkları düzeyinde aday olabildi. AKP'nin aday gösterme noktasında bile il belediye başkanlığında kadınlara itimadının olmadığı görüldü. Bu adayların ezici bir çoğunluğu tabii ki İstanbul Beşiktaş, Ordu merkez, Bursa Nilüfer gibi CHP veya DSP'nin almasının kesin olduğu yerlerdi. Bu yüzden de yalnızca iki ilçede kadın adaylar seçilebildi.

Kim bilir, belki bu kadarı bile AKP için sürpriz olmuştur çünkü Giresun ve Eskişehir yine CHP, DSP iken, bu ilçelerde kadınlar seçilebilmişti. Toplam 492 AKP'li belediye başkanı içinde 2 kadın; yani oran binde dört.

CHP aday gösterme konusunda AKP'den daha cömertti. Toplam 1964 adayının 46'sı kadındı ve bunun da 8'i il düzeyindeydi. Hatta mucizevi bir şekilde, geçmiş dönemde AKP'nin elinde olan Aydın belediye başkanlığı bir kadına Özlem Çerçioğlu'na ve yine Aydın'ın bir ilçesi kadın başkana geçti. Bu istisnai durum dışında CHP'de aynı ikiye bölünmüşlüğü sürdü. İstanbul Üsküdar, Balıkesir, Kayseri, Erzincan, Hatay, Isparta, Kastamonu gibi muhafazakâr oyların çoğunlukta olduğu ve CHP'nin kesinlikle seçilme şansının olmadığı yerlerde listeler kadın adaylarla doldu. Sonuç olarak toplam 46 kadın adaydan yalnızca 2 kadın belediye başkanı olabildi. Oysa CHP'nin toplam belediye başkanı sayısı 183 oldu; yani kadın oranı %1 düzeyinde.

{ KADIN }

MHP de yine bol keseden 34 aday gösterdi; tabii ki hiçbiri seçilmedi. MHP'li 139 belediye başkanının hepsi de erkek. Biz de zaten faşizmin kadınlara temsiliyet verebileceğini hiç düşünmemiştik. Yine de riyakârlıklarını göstermek açısından kadın adayların gösterildiği yerlere bir bakalım: İstanbul Kadıköy, Beşiktaş, Bakırköy; İzmir Konak, Çeşme gibi CHP (ya da DSP)'nin silme aldığı yerler; yani garantili yerler. Ya da MHP'nin aldığı Balıkesir gibi bir ilde, hatta Edremit gibi bir ilçede MHP'nin kesinlikle alamayacağı Zeytinli beldesinde aday bir kadın...

Başka örnekler de yok değil. Örneğin DP'den de ilçe düzeyinde bir kadın başkan çıkabilmiş. Ya da DSP nasıl olsa seçilemeyecekler diye herhalde bol keseden 70 aday göstermiş, hiçbiri de seçilememiş...

Şimdi durup bir hesap yapalım. 2 AKP'den, 2 CHP'den, 1 DP'den. Peki ya kalan 12 kadın nerede? Evet, yanılmadınız DTP'de... Kadın mücadelesinin içinden gelen 12 kadın, kadın kotası kazanımı sayesinde ve kadın eksenli politikalar sonucunda hiçbir partide var olamayacakları kadar temsiliyet hakkını elde ettiler. Edibe Şahin Tunceli'de il belediye başkanı oldu; 10 ilçe ve üç belde de yine kadın başkanlara kavuştu. Yine il genel meclislerinde %40'lık bir kadın kotası uygulandı. Yine yakından bakalım: DTP'nin 41 kadın adayından 14'ü seçildi. Yani aday gösterilen kadınların seçilme oranı % 35. Toplam 99 belediye başkanı içinde kadınların oranı ise % 14 gibi bir rakam.

Kuşkusuz, DTP'nin bu rakamları da pembe bir tabloya işaret etmiyor. Ancak diğer partilerle DTP arasındaki uçurumu görmezden gelmek de mümkün değil diyeceğim ama maalesef mümkün. Örneğin Ka-Der yıllardır bu uçurumu görmezden gelmek için elinden geleni yapıyor. Hani "tarafsız" kalacak ya... Hem sonra olur ya, "siz de Kürtçüsünüz, PKK'lisiniz" derler... Yani "elalem ne der" kaygısı mı desek, "taraf olmayan egemen olanın tarafındadır" mı desek bilemiyoruz. Tek bilebildiğimiz, bu tablonun Ka-Der için yürüttüğü kampanya

ekseninde çok önemli gerçeklere işaret ettiği.

Daha önce yine bu sayfalarda Ka-Der'in kampanyasını eleştirmiştik. Eleştirdiğimiz nokta, Ka-Der'in her ne kadar ironik bir dil kullanıyormuş gibi de görünse, aslında bu kampanya ile erkeklerden, erkek liderlerden medet umar bir pozisyonda kalmasıydı. Oysa kota da dâhil olmak üzere kadın kazanımları ancak kadınların mücadelesiyle olabilir, demiştik. DTP örneğini özel bir anlama kavuşturan da işte bu mücadeledir. Bir örnek vermek gerekirse, diğer partilerden farklı olarak DTP'de kadın adayları bizzat kadın meclisi öneriyor ve seçilme sürecinin de takipçisi oluyor. Yani kadınlar vitrinlik değil, tersine, kadın bakış açısına sahip, bizzat mücadelenin içinden gelen ve kadınlar tarafından önerilen kadınlar. Bu nedenle de DTP'nin her ne kadar yeterli olmasa da, günün koşulları içinde kadınlar cephesinden başarısı tamamen DTP'li kadınların başarısıdır ve bunu görmezden gelmek başka siyasi hesapların bir yansımasından başka bir şey olamaz.

Bugün kazanımlarına sahip çıkan Kürt kadınları da sonuçların sevindirici olmakla beraber, yeterli olmadığına altını çiziyor. Dönüşümün yavaş olduğunu tespit ediyor ve uzun soluklu bir kadın iradesi geliştirme sürecine işaret ediyorlar. Fazla söze gerek yok. Bir yandan Kürt illerinde geçen ağal, töreli diziler çeken, Kürtleri kadın konusunda "en geri" göstermek için adeta kendi arasında yarışan egemenler, diğer yandan feodal yapıya karşı mücadelenin her alanında kendini var etmeyi bir mücadele olarak benimseyen Kürt kadınları... Tıpkı seçim sonuçları gibi bu seçim de çok net değil mi?

